

کارشناسان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» انگیزه و توان آمریکا در منطقه را بررسی می‌کنند

آمریکا وارد دنیای آتش نمی‌شود

غرب و جنوب‌غرب آسیا این روزها میدان مواجهه قدرت‌های منطقه‌ای و فرمانقله‌ای شده است، مثل یک شطرنج بسیار پیچیده، هیچ کدام انتظار نمی‌کنند، اما هر حرکتی نتایج مثبت و منفی زیادی برای هر طرف دارد. یک‌سوی جریان مقاومت قرار دارد و مردم منطقه و سوی دیگر آمریکا و متحدانش یعنی چند دولت عرب و برخی گروهک‌ها. از وقتی ترامپ مواجهه مستقیم خود را با ایران از ۱۸ اردیبهشت گذشته تشدید کرده و تحریم‌ها را به صورت تام و تمام برگردانده، درگیری‌ها بیشتر هم شده است. آمریکا البته برای به دست گرفتن نبض منطقه صرفاً به درگیری اقتصادی و سیاسی با ایران اکتفا نکرده و با انواع و اقسام ابزارها از لبنان تا سوریه و عراق و حتی تا مناطق شرقی دریای عمان عملیات انجام داده است؛ عملیات‌هایی که البته هرکدام‌شان تا به امروز با واکنشی از جانب یک‌سوی جریان مقاومت روبه‌رو شده، یعنی با واکنش دولتی مواجهه شده یا مردم و گروه‌های مقاومت منسجم شده و مقابله کرده‌اند.

هرکدام از این بازیگران در این میدان اهداف متفاوتی دارند. اضلاع جریان مقاومت به دنبال تثبیت امنیت ملی خود هستند، علاوه بر آن ایران می‌خواهد هرطور که شده فشار تحریم را بشکند و با ایجاد یک هاب منطقه‌ای برای همیشه این کابوس را به فراموشی بسپارد، عراقی‌ها از حضور و دخالت آمریکا و باجی که باید هرروزه از نفت و اقتصادشان به آنها بدهند، خسته‌اند. سوری‌ها دوباره تمامیت ارضی و نابودی تروریست‌های دست‌ساز آمریکا و سعودی‌ها را دنبال می‌کنند و... آمریکا، سعودی، بحرین و دیگران اما نقطه مقابل همه اینها هستند و اگر بتوانند دولت‌های خود را حاکم کنند که به نقطه ایده‌آل رسیده‌اند و اگر نشود اهداف‌شان را از آشوب و اغتشاش دنبال می‌کنند؛

راهبردی که سطح عالی آن را در سوریه به‌راه انداختند، در لبنان و عراق به توفیق نسبی رسیدند و البته در ایران در همان گام نخست برای چندمین بار شکست خوردند. در این باره ویلیام وکسلر از مدیران برنامه غرب آسیا در شورای آتلانتیک البته جلوتر هم می‌رود و از اقدامات موثر ایران می‌گوید. «بازدارندگی ما در برابر ایران به‌نحو قابل توجهی ضعیف شده زیرا دولت به‌نحو واضح و قانع‌کننده خطوط قرمز آمریکا را تعیین نکرده است. با توجه به این نکته است که ایران مسیرش را برای تشدید مواجهه با آمریکا به‌صورتی روشن مند و دقیق دنبال می‌کند و تلاش دارد خطوط قرمز دقیق ما را تشخیص دهد و نتیجه واکنش‌های ما را در هر مورد بسنجد و دقیقاً همان جاست که اقدام می‌کند و آمریکا منفعلی می‌ماند.»

آخرین اتفاق این میدان ماجرای تک و پاتک چند روز اخیر میان آمریکا با کتائب حزب‌الله و مردم عراق است. بعد از اعتراضات گسترده‌ای که در چند ماه اخیر عراق را به میدان اغتشاش بزرگی بدل کرده بود، پلیس عراق توانست با دستگیری بعضی‌هایی که میان معترضان حضور یافته بودند از حجم اغتشاشات بکاهد و از این‌رو آمریکایی‌ها که حساب ویژه‌ای روی تداوم و تشدید ناآرامی‌ها باز کرده بودند طرح جدیدی ریختند تا هم به دنباله‌دار شدن ناآرامی‌ها کمک کنند هم دوباره روی دودستگی‌ها میان مردم عراق

سعدالله زارعی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

چگونه سخن گفتن از «سایه جنگ»، جنگ می‌آورد؟

این گونه مواضع داخلی به آمریکایی‌ها این امکان را می‌دهد که با ظاهرشدن در نقش «عامل تهدید» نقش آفرینی کنند و محیط داخلی را به سمت اختلافات بیشتر و نهایتاً تصعیف سوق دهند.

این کارشناس مسائل غرب آسیا در بخش دیگری از گفت‌وگو خود حمله نظامی را گزینه بعید آمریکایی‌ها در مواجهه با کشورهای منطقه دانست و اظهار کرد: «آغاز درگیری نظامی به مفهوم امکان وقوع وجود دارد اما همان‌طور که عملیات قبلی برای آمریکایی‌ها هزینه زیادی ایجاد کرد و حتی آینده حضور آنها در عراق را با ابهام مواجه ساخت، هر اقدام جدید نظامی این وضعیت علیه آنها را تشدید می‌کند و همین هزینه سنگین هم هست که عملیات نظامی و درگیری مستقیم را از ذهن دور می‌کند.»

زارعی در پاسخ به سوالی درباره وقایع دو، سه روز گذشته که موج هجوم معترضان عراقی به سفارت ایالات متحده در بغداد شد، خاطرنشان کرد: «آمریکایی‌ها گمان می‌کردند با ایجاد تنش در میدان عراق می‌توانند محیط منطقه‌ای ایران را تهدید کنند، اما خوشبختانه نتوانستند به هدف خود برسند. آنها با اقدام احمقانه‌ای که در روز یکشنبه علیه مقرهای حشدالشعبی در القامه عراق و بومکال سوریه انجام دادند عملاً مساله «آمریکا» و اساساً حضور نیروهای این کشور در خاک عراق را به محل مناقشه و یک چالش جدی در داخل عراق تبدیل کردند و در نتیجه اجماعی شکل گرفت مبنی بر اینکه حضور نظامی آمریکا مشکلات عراق را تشدید می‌کند و حالا گروه‌های مختلف عراقی متفق شده‌اند که این حضور مشکلات امنیتی هم ایجاد می‌کند و باید هرچه زودتر به آن پایان داده شود.»

کارشناس مسائل غرب و جنوب‌غرب آسیا در گفت‌وگو با «فرهیختگان» عملیات آمریکایی‌ها علیه مواضع کتائب حزب‌الله عراق و پاسخ مردم و بسیج این کشور را بررسی و ایده اصلی آمریکایی‌ها برای کشورهای منطقه را تشریح کرد.

زارعی در ابتدای این گفت‌وگو با تفکیک اعتراضات مردمی از اغتشاشات اخیر در ایران و عراق گفت: «از منظر آمریکایی‌ها اغتشاش بستر اختلاف است و می‌تواند انشقاق در محیط اجتماعی را به تفکیک در محیط سیاسی تبدیل کند. یعنی مثلاً در عراق وقتی جمعیتی در میدانی جمع می‌شوند مسئولان عراقی را به دو دسته موافق و مخالف تجمع تبدیل می‌کنند و عملاً ظرفیت اختلاف سیاسی مسئولان به ظرفیت میدانی اضافه شده و نهایتاً سبب تغییر در ساختار و سیاست‌ها خواهد شد. به همین جهت هم امروز آمریکایی‌ها به مناقشات داخلی بین مردم و مناقشات سیاسی بین مسئولان به عنوان راهبرد فلج‌کننده برای حکومت‌های مخالف خود به آن دل بسته‌اند و آن را به عنوان راهبردی موثر و کارآمد در مسیر رسیدن به اهداف خود ارزیابی می‌کنند.»

وی با اشاره به اینکه این ایده برای کشورهای منطقه به‌صورت یکسان در نظر گرفته شده است، تأکید کرد: «نمونه‌های کاملاً مشابه آن در لبنان، عراق و ایران وجود دارد و در مورد هر سه این مساله صدق می‌کند.»

زارعی با یادآوری مواضع اخیر آمریکایی‌ها که ایران را به‌صورت مستقیم تهدید می‌کنند، گفت: «وقتی در داخل ایران عده‌ای از سایه جنگ دشمن صحبت می‌کنند به این معناست که می‌خواهند با استفاده از ابزار دشمن بر رقیب داخلی یا شرایط داخلی خود پیروز شوند.»

نصرت‌الله تاجیک، سفیر اسبق ایران در اردن با اشاره به حوادث اخیر در عراق و در توضیح اهداف آمریکا در این تحولات به «فرهیختگان» گفت: «اقدامات اخیر آمریکا در مجموع اقدامات نافی برای سیاست خارجی این کشور نبوده است، یعنی در مقابل اقدام کتائب حزب‌الله عراق در حمله به یک پایگاه در غرب کرکوک طی روزهای اخیر، دولت ترامپ عکس‌العمل نامناسب و بیش از اندازه‌ای از خود نشان داد.»

وی با اشاره به حمله به دو پایگاه کتائب حزب‌الله در سوریه و سه پایگاه در عراق و کشته شدن حدود ۲۵ نفر در این حملات گفت: «به دنبال این اقدام، علاوه بر حمله موشکی دیگر کتائب حزب‌الله به پایگاه آمریکایی در نزدیکی بغداد، مردم خشمگین عراقی نیز به‌واسطه ناراحتی‌شان از اقدام آمریکا در حمله به خاک عراق به سفارت آمریکا در بغداد یورش بردند.»

تاجیک ادامه داد: «این اقدام در مجموع باعث شد بیشتر نیروهای عراقی پشت کتائب حزب‌الله قرار بگیرند و این اقدام آمریکا را محکوم کنند و در واقع نوعی اجماع نظر نسبی به نفع کتائب حزب‌الله و به ضرر آمریکا در عراق شکل بگیرد.»

این کارشناس مسائل غرب آسیا ادامه داد: «با این حال با توجه به تحولاتی که در عراق چه در بغداد و چه در بصره اتفاق افتاد، آمریکایی‌ها و به‌ویژه ترامپ متضرر شدند. ضمن آنکه بعد از نظر می‌رسد این اتفاقات به یک درگیری چه میان آمریکا و عراق و چه بین آمریکا و ایران منتهی شود.»

وی اضافه کرد: «در حال حاضر هر دو طرف ضربه محدودی به یکدیگر زدند و بعد از استیصال از این اتفاقی بیفتند. نه ترامپ حاضر است با چنین اتفاقی آرای خود را از دست بدهد و نه به نظر می‌رسد عراقی‌ها به دنبال آن باشند که اقدامات تاجیک با اشاره به تلاش رسانه‌های غربی

گفت‌وگو

هانی زاده، کارشناس مسائل غرب آسیا:

با توجه به در پیش بودن انتخابات آمریکا حمله به عراق منتفی است

شعارهای به‌ظاهر مردمی که در بستر مطالبات کاملاً مشروع مردم عراق سوار شده بود از سوی آمریکایی‌ها بعد از دو ماه به نتیجه نرسید، چرا که بحران به‌تدریج فروکش کرد و عناصر نشان‌دار حزب بعث شناسایی شده و لذا از صحنه میدانی خارج شدند. مردم عراق هم به این نتیجه رسیدند که استعفای عادل عبدالمهدی از نخست‌وزیری و انحلال احتمالی پارلمان و استعفا رئیس‌جمهور نمی‌تواند کمکی به حل بحران عراق کند، لذا مردم به‌تدریج خیابان‌ها را ترک کردند و آمریکایی‌ها به این نتیجه رسیدند که ادامه این وضعیت نتیجه مطلوبی برای آنها نخواهد داشت، لذا به‌صورت شتابزده فاز نظامی را کلید زدند که البته نتیجه معکوس برای آمریکا خواهد داشت. هانی زاده با اشاره به تهدیدات مقامات آمریکایی علیه ایران در پی حمله به سفارت این کشور در بغداد گفت: «این نشانه شکست آمریکا و قدرت‌نمود ایران است که هر اتفاقی در منطقه، یمن، عربستان، بحرین، سوریه، عراق و لبنان می‌افتد آنها با عملیات روانی دروغ، ایران را عامل این اتفاق می‌دانند و گمانه‌زنی‌هایشان اول متوجه ایران می‌شود.»

وی اضافه کرد: «آمریکایی‌ها در حالی که به پایگاه حشدالشعبی حمله کردند انتظار داشتند مردم عراق ساکت باشند ولی از آنجایی که مردم عراق هوشمندانه عمل کردند و در برابر سفارت آمریکا تجمع کردند، آنها ایران را مقصر می‌دانند.»

این کارشناس مسائل منطقه یادآور شد: «اگر ایران این قدرت را دارد که هزاران نفر را در برابر سفارت آمریکا وارد به‌تجمع کند درحقیقت این نشانه قدرت ایران و ضعف آمریکاست که سال‌ها بر عراق مسلط شد، اما نمی‌تواند مدیریت جامعه عراق را در دست داشته باشد.»

هانی زاده با اشاره به پاسخ رهبر انقلاب به فضا سازی‌های صورت گرفته گفت: «همان‌طور که رهبر انقلاب فرمودند جمهوری اسلامی ایران هیچ‌گاه پنهانکاری ندارد و اگر عملی انجام بدهد این عمل را اعلام می‌کند.»

وی درخصوص مواضع متناقض ترامپ و پمپئو درخصوص اقدام نظامی علیه ایران نیز همین تناقضات در ماجرای اسقاط پهپاد گلوبال‌هاوک را یادآور شد و گفت: «آمریکاسو شخص دونالد ترامپ مانند دبیر کاغذی است و فقط شعاری دهد و هیچ‌گونه اقدامی نمی‌تواند علیه ایران انجام دهد. ایران اگر لازم باشد از تمام استقلال و تمامیت ارضی خود دفاع می‌کند و آمریکا در شرایطی نیست که بتواند علیه ایران وارد عمل شود، چرا که ایران قدرت بازدارندگی بالایی دارد که خود آمریکایی‌ها هم به‌خوبی نسبت به آن واقفند، لذا دست به ماجراجویی در این باره نخواهند زد و هرچه هست نظر به جوسازی‌های روانی علیه ایران است.»

این کارشناس مسائل منطقه تصریح کرد: «با توجه به شرایط موجود و فرار سفیر و کارکنان سفارت آمریکا از بغداد، آمریکایی‌ها ناچار خواهند شد شرایط عراق و مردم عراق را ببینند و نیروهای خود را در این کشور کاهش دهند؛ اما اقدامات آمریکا در حدهای رسانه‌ای و تهدیدات لفظی باقی خواهد ماند و به‌صورت میدانی اتفاقی نخواهد افتاد. به‌خصوص در شرایطی که دونالد ترامپ در آستانه انتخابات ۲۰۲۰ ریاست‌جمهوری قرار دارد و نمی‌تواند دست به ماجراجویی بزند.»

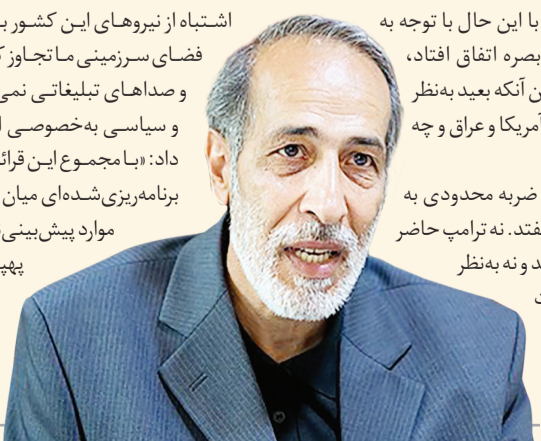
حسن هانی زده، کارشناس مسائل غرب آسیا در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به تحولات اخیر در منطقه و حمله آمریکا به مواضع حشدالشعبی درخصوص سناریوهایی در دستورکار ایالات متحده برای آینده منطقه گفت: «طی ماه‌های اخیر آمریکا یک پرسه بحران‌سازی سیاسی و اجتماعی را در عراق آغاز کرد و در این راستا از مدت‌ها پیش سفارت آمریکا در بغداد دست به یاری‌گیری جدیدی میان عناصر فراری حزب بعث و عوامل داخلی و جریان‌های سیاسی وابسته به آمریکا زد تا یک بحران اجتماعی را در عراق سازماندهی کند.»

وی افزود: «این کارشناس مسائل منطقه خاطر نشان کرد: «به همین دلیل آمریکا وارد عمل شد و با حمله به پایگاه حشدالشعبی در منطقه القائم کرد که نتیجه آن شهادت ۲۵ نفر و مجروحیت ۷۰ تن از نیروهای حشدالشعبی بود.»

هانی زاده اضافه کرد: «همین مساله موجب شد فضای عراق درگروگ شود و تظاهرات این روزها به تظاهرات ضدآمریکایی تبدیل شود. از این‌رو به‌نظر می‌رسد شرایط اکنون به گونه‌ای است که آمریکا با هر گرداب و باتلاق عمیقی در عراق گرفتار شدن که نشانه‌های آن در تظاهرات در برابر سفارت آمریکا شدت گرفته و مردم عراق خواهان بستن سفارت آمریکا و اخراج نیروهای آمریکایی و بستن پایگاه آمریکایی عین‌الاسد در الانبار شدند.»

وی افزود: «در چنین شرایطی آمریکایی‌ها دست به فرارکنی و اتهام‌زنی علیه ایران زدند و مدعی شدند این تجمع و شعار علیه آمریکا توسط ایران سازماندهی می‌شود و این درحقیقت به دلیل شکست‌های سیاسی و نظامی آمریکا در منطقه و هدف نیز جریان‌سازی علیه ایران است.»

این کارشناس مسائل غرب آسیا در توضیح بیشتر دلایل تغییر رویه آمریکا در مواجهه با عراق از فاز آشوب‌آفرینی به فاز نظامی و عملیات نظامی که از قضا به متحد شدن ملت عراق نیز کمک‌شایان توجهی کرده، گفت: «مسیر بحران‌سازی و طرح

عقل کند تا در بازی‌های روانی و سیاسی یا بازی‌های تبلیغی و روانی آمریکا قرار نگیریم.»

بنامه‌ریزی شده‌ای میان ایران و آمریکا متصور نیست، الا موارد پیش‌بینی نشده احتمالاً همچون ماجرای پهپاد. لذا ما هم باید خیلی بخته

عقل کند تا در بازی‌های روانی و سیاسی یا بازی‌های تبلیغی و روانی آمریکا قرار نگیریم.»